

ਡੀ.ਫਾਲਸਾ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1962 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 449.

ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ (13 ਦਾ 1955) ਐੱਸ. 23 FF ਅਤੇ 32 K.K. - 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ - ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਕੇਕੇ ਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਚੁਣਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ, ਜੇ ਕਿ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਕੇਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

18 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ 21 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਫਲਸ਼ੈਅ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 21.83 ਏਕੜ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਮਿਤੀ 23 ਮਈ, 1961 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਮੈਂਡਮਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਾਧੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ.

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ. ਸੈਣੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਲ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਐਸ.ਸੀ. ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ, ਵਕੀਲਾਂ, ਜਵਾਬੀਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਫਾਲਸ਼ੈ, ਸੀ.ਜੇ.-ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਸੀ।

ਫਾਲਸ਼ੈ, ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਕੇਸ 1955 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, XIII ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ

ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਅਖੌਤੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ 58 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਤਨੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ 4 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ।

1959 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ III ਦੁਆਰਾ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32-FF ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ X ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਪੁਨ ਜਾਬ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਦੀ ਵੰਡ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫ਼.

ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1961 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸੋਧਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। 1962 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ XVI ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4-ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਕੇਕੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ:

(a) ਜਿੱਥੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਵੰਸ਼ਜ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੰਸ਼ਜ, ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਬੀ) ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ? . 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ, ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 17 ਆਫ 1962, ਬਿੱਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ, ਐਗਰੀਅਨ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਜੀਂਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, 12 ਦਸੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1553, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 16 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਿਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਵੰਡ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਐਫ.ਐਫ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭੂਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1249 ਆਫ 1961 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 11 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ.

ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ 1962 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਕੇ.ਕੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੋਧਾਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਨਵਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ., ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਸੋਧ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗੂੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੰਮ 'ਕ੍ਰੇਜ਼ ਆਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ' ਵਿੱਚ ਪਿਛਲਾਪਣ ਸੰਬੰਧੀ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿਛਲਾ ਸੀ ਕਿ- ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ

1956, ਇਸ ਨੇ ਕੁਝ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜੋ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫਐਫ, ਜੋ ਓਪਰੇਟਰ ਵੀ ਸੀ- ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਕੇਕੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫਐਫ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਹੋ, ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਕੇਕੇ ਨੂੰ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 21 ਅਗਸਤ, ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ. ਇਸ ਲਈ,

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਸ.

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1962 (1) ਪੁੰਜ. 811.

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।